

NOTULEN – Donderdag 27 juni 2019

De winst van werk en de waarde van zorg

De (financiële) consequenties van het kiezen voor zorgtaken

Datum: Donderdag 27 juni 2019

Locatie: Huis van Europa, Den Haag

Organisatie: NVR i.s.m. lidorganisaties Dona Daria en WOUW

Sprekers:

Annelies Vetman (bestuurslid NVR)

Wieteke Graven (partner McKinsey & Company)

Sander Heithuis (junior redacteur bij Women Inc.)

Patricia Ooms (directeur Dona Daria)

Dagvoorzitter: Jamila Aanzi

Aanwezig in de zaal:

Experts, vertegenwoordigers van vrouwenorganisaties, mensen uit de daadwerkelijke praktijk.

Welkom door dagvoorzitter Jamila, die het programma van deze ochtend doorneemt en de sprekers introduceert.

Spreker Annelies Vethman:

Wat is een FEM Talk? Dit is een aantal jaar geleden een initiatief geweest van de NVR. In de FEM Talks ligt de focus op het bespreken van een gender inclusieve economie (economie waarin iedereen meedoet), vanuit verschillende kanten/invallshoeken. FEM Talks is een onderdeel van de alliantie 'Samen werkt het'. Deze alliantie richt zich specifiek op vrouwen in financieel kwetsbare situaties (zoals bijvoorbeeld moeders en mantelzorgers).

Het onderwerp van deze FEM Talk is: 'Hoe doet Nederland het op het gebied van de verdeling van werk- en zorgtaken (ook in vergelijking met andere landen)?'

Spreker Wieteke Graven

Wieteke bespreekt het rapport 'The Power of Parity' dat in september 2018 uitkwam. Dit rapport is na te lezen op [de website van McKinsey&Company](#). Het rapport werd de basis voor veel media-aandacht. Ook de Tweede Kamer heeft erover gesproken. Inmiddels is er een IBO (interdepartementaal beleidsonderzoek) gaande, waarbij meerdere ministeries kijken naar de beleidsopties rondom het thema 'deeltijd'.

De insteek van het rapport is niet denken in problemen, maar in 'Wat is het potentieel?' Op het gebied van maatschappelijke gelijkheid doen we het in Nederland prima, maar deze wordt niet goed vertaald naar de arbeidsmarkt. Op vier indicatoren scoort Nederland het laagst (sheet 3).

Deze ongelijkheid wordt vervolgens doorvertaald naar 'Wat zijn nou de economische implicaties daarvan?' en opgedeeld in drie dimensies (sheet 4). Deze implicaties liggen lager dan in andere landen. Dit komt door een (typisch Nederlands) systeem met drie dimensies die elkaar beïnvloeden (sheet 5). Vooral in de zorg valt op dat alleen in Nederland in deeltijd wordt gewerkt. Ook in het onderwijs zie je dit terugkomen (sheet 6).

In het rapport wordt onderzocht: 'Wat geeft een gemiddeld gezin uit aan kinderopvang?' Dat is in Nederland veel hoger dan in andere landen (sheet 7). En op 'Wat vinden wij Nederlanders van vrouwen die werken?' (sheet 8). Uit het onderzoek blijkt dat we vrouwen die werken geen probleem vinden, maar dat moet dan wel deeltijd (bij jonge kinderen). Als we dit systeem weten te verbreken, zijn er heel veel mogelijkheden (sheet 9). Waarbij de vraag rijst 'Wat zouden we kunnen doen om dit te verbeteren?' Want tot nu toe is het nog niet goed gelukt (sheet 10). Heel belangrijk hierbij is dat er een integrale aanpak komt (op alle dimensies, met alle betrokken partijen).

Tenslotte bespreekt Wieteke Graven wat er nu al wordt gedaan naar aanleiding van de bevindingen uit het rapport, met andere woorden wat is de aanpak 'van papier naar actie'? (sheet 11).

Vragen uit de zaal:

Vraag: Wordt het rapport ook elders gepresenteerd of ligt de focus alleen op de zorg? Antwoord: Ook elders, in verschillende settings (straks bespreekt Wieteke het rapport bijvoorbeeld op Nijenrode). Nu is het een goed moment voor verandering.

Vraag: Doen jullie mee aan het IBO deeltijd onderzoek?

Antwoord: Nee, we hebben wel onze bijdrage geleverd.

Vraag: Wat zijn de cijfers die jullie gebruiken met betrekking tot economische zelfstandigheid (wat verdien je per maand om 'economisch zelfstandig' te zijn)?

Antwoord: De cijfers van het CBS worden gehanteerd (bijstandsniveau).

Vraag: Hoe zit het met de flexcontracten in de zorg (die niet voordelig zijn voor zorgwerkers)?

Antwoord: Dit belangrijke onderdeel wordt zeker meegenomen en moet nog verder in kaart gebracht worden.

Vraag: Hoe maak je meer uren werken financieel aantrekkelijk?

Antwoord: Inzichtelijk maken wat het nou oplevert voor vrouwen om meer te gaan werken. Met andere woorden: 'Wat is er nou allemaal beschikbaar?'

Spreker Sander Heithuis, WOMEN Inc:

WOMEN Inc. richt zich op zorg, beeldvorming en de arbeidsmarkt en probeert systeemverandering aan te brengen, maar ook individuele vrouwen te bereiken. De organisatie legt de focus op werkgevers en -nemers.

Sander introduceert een interactief onderdeel. Met behulp van de zogenaamde Mentimeter beantwoordt het publiek enkele vragen om hun kennis hierover te testen.

Vraag: Hoeveel stellen willen onbetaalde zorg en betaald werk gelijk verdelen?

Antwoord: 50% wil dit.

Vraag: Hoeveel stellen doen dit daadwerkelijk?

Antwoord: 10% doet dit.

Vraag: Hoeveel % van de mensen vindt dat vrouwen met jonge kinderen het beste 3 dagen of minder kan werken?

Antwoord: 87% vindt dit.

Deze antwoorden laten zien dat er nog veel werk is met betrekking tot gelijke kansen.

Women Inc. doet samen met het Nibud onderzoek naar aanleiding van de vragen die bovenliggende antwoorden oproepen. Zoals: 'Hoe komt het dat vrouwen meer in deeltijd werken?' en 'Onder welke voorwaarden willen mannen minder werken?' Heithuis deelt alvast een aantal interessante resultaten met de zaal. De resultaten worden later dit jaar breed gedeeld, vanuit het Nibud en WOMEN inc.

WOMEN Inc gaat met de resultaten aan de slag Wordt vervolgd.

Vervolgens licht Sander de WerkZorgberekenaar toe. Deze tool heeft WOMEN Inc. ontwikkeld om de financiële werksituatie binnen een gezin samen te vatten en om concreet inzicht te krijgen in wat de financiële gevolgen zijn als partners meer of minder gaat werken.

Er wordt een video over de WerkZorgberekenaar getoond

womeninc.nl/werkzorgberekenaar). In deze video en ook in reacties uit de zaal blijkt dat mensen een verkeerd beeld hebben van de financiële situatie bij een andere verdeling van werk en zorg. De WerkZorgberekenaar maakt heel overzichtelijk wat de mogelijkheden zijn (hierbij worden naast het salaris ook zaken als toeslagen, belasting voor-/nadeel, en hypotheek meegenomen). Het is wel een momentopname, je kan van hieruit zelf een toekomstscenario schetsen.

Spreker Patricia Ooms:

Dona Daria is een organisatie die zich bezighoudt met emancipatie, participatie en sociale inclusie. Ze zijn voorheen altijd gericht geweest op vrouwen, maar richten zich sinds twee jaar ook op mannen, omdat samenwerking belangrijk is. De organisatie richt zich op het 'aan het werk helpen van vele vrouwen' en op de vraag 'Hoe combineer je werk en leven?'. Om dat in beeld te brengen worden drie 'powervrouwen' geïnterviewd.

Ellie (60): Moeder van vijf kinderen, werkeloos geworden, maar wil toch verder. Is zich gaan verdiepen in andere beroepen, maar werd bij sollicitaties te oud

bevonden. Doet nu vrijwilligerswerk en is hier veel mee bezig. Zij liet haar kinderen in het thuisland en heeft na een behoorlijke 'fight' een baan gevonden en kon op die manier geld naar haar kinderen sturen. Tot ze door reorganisatie werkeloos werd. Via Dona Daria doet ze vrijwilligerswerk en cursussen. Haar tip: Het is belangrijk dat je ook voor jezelf blijft zorgen.

Silvana (32): Alleenstaande moeder van een puberzoon met longproblemen. Werkt deeltijd (betaald) bij Dona Daria als secretaresse. Zij wilt werk en zorg nu blijven combineren, maar als zoon ouder is, wil ze wel meer werken om zichzelf te ontwikkelen. Was totaal niet voorbereid op werk/zorgtaken. Heeft echt hulp hierbij moeten zoeken. Ging toen haar zoon nog klein was naar school en moest daarnaast werken om de opvang te kunnen betalen, wat een hele pittige tijd was. Advies: Blijf sterk, geef niet op, er is licht aan het einde van de tunnel.

Souleika (41): Moeder van twee kinderen, getrouwd en mantelzorger van haar moeder. Werkt vrijwillig en volgt een opleiding via Dona Daria. Door een ongeval op het werk, kon ze niet meer werken en moest het gezin van één inkomen rondkomen. Ze voelde zich aan haar lot overgelaten in het papier- en uitzoekwerk en het vinden van juiste informatie. Haar partner werkt fulltime. Ze wilde wel weer aan de slag, maar na de eerste factuur van de kinderopvang is ze toch direct gestopt met werken, want het was niet te betalen.

Dona Daria staat voor: Werken en leven moet een eigen keuze van vrouwen zelf zijn. Er moet betere informatie beschikbaar zijn wat betreft de kosten en mogelijkheden. Hoe zou je het willen bereiken, waar loop je tegenaan? De organisatie helpt bij: netwerken opbouwen, mensen voorstellen aan werkgevers, 'speed-meets' organiseren tussen werkgevers en werkzoekenden (klikgesprekken). En stelt zichzelf de vraag: Kunnen we met elkaar een andere toekomst creëren?

Pauze en behandeling casussen in deelgroepen.